

Modtager(e) > Medlemmer af Kontaktforum Roskilde

Referat af møde i Kontaktforum Roskilde, mandag den 7. januar 2019

Til stede:

Medlemmer af byrådet i Roskilde Kommune:

Tomas Breddam (S)

Marianne Østergård Kiærulff (V)

Karsten Lorentzen (DF)

Jeppe Trolle (RV)

Forvaltningen i Roskilde Kommune:

Kim Dahlstrøm (By, Kultur og Miljø)

Rikke Kjærsgaard Sørensen (By, Kultur og Miljø)

Borgergrupperepræsentanter:

Piet Jansen, Veddelev Borger og Grundejer Forening

Kasper Thomsen, Veddelev Borger og Grundejer Forening

Bodil Waagensen, Borgergruppen for en forsvarlig håndtering af det danske atomaffald

Repræsentanter for miljøorganisationer:

Niels Henrik Hooge, NOAH Friends of the Earth Denmark

Ole Steen Olsen, Danmarks Naturfredningsforening i Roskilde

Dansk Dekommissionering:

Ole Kastbjerg Nielsen

Heidi Sjølin Thomsen

Lene Elmegaard

Uddannelses- og Forskningsministeriet:

Kristoffer Brix Bertelsen, Styrelsen for Institutioner og Uddannelsesstøtte

Afbud:

Tarjei Haaland, Greenpeace Danmark

Kurt Lauridsen, Veddelev Borger og Grundejer Forening

Mødet var indkaldt med følgende dagsorden:

1. Velkomst – præsentationsrunde
2. Gennemgang af dagsorden
3. Introduktion til sagen og Kontaktforum Roskildes rolle (bilag 1-2)
4. Status på etablering af ny opgraderet lagerfacilitet (bilag 3)
5. Status på påbud om fjernelse af malmoplæg
6. Status på sagen om NORM affald
7. Forslag til mødeplan for 2019 (bilag 4)
8. Evt.

18. januar 2019

**Styrelsen for Institutioner og
Uddannelsesstøtte**
Direktionssekretariatet

Bredgade 43
1260 København K
Tel. 7231 7800

www.ufm.dk

CVR-nr. 3404 2012

Sagsbehandler
Kristoffer Brix Bertelsen
Tel. 72 31 88 76
kbbs@ufm.dk

Ref.-nr.
19/002085-01

Ad 1. Velkomst – præsentationsrunde

Kristoffer Brix Bertelsen (KBBS) bød velkommen og takkede Roskilde Kommune for at lægge lokaler til Kontaktforum Roskildes møder. Deltagerne præsenterede sig for hinanden.

Det blev noteret, at Veddelev Borger og Grundejer Forening ønsker at tilføje Kasper Thomsen som deltager i møderne fremover.

Ad 2. Gennemgang af dagsorden

Dagsordenen blev gennemgået og godkendt uden ændringer.

Ad 3. Introduktion til sagen og Kontaktforum Roskildes rolle

KBBS introducerede til sagen på grundlag af bilag 1 og 2. Det blev pointeret, at arbejdet med udvikling af et slutdepot vil blive iværksat parallelt med øvrige tiltag i sagen. Ibrugtagning af et slutdepot kan godt finde sted tidligere end 2073, hvis der inden dette tidspunkt kan etableres en løsning, som kan godkendes af de nukleare tilsynsmyndigheder.

Styrelsen for Institutioner og
Uddannelsesstøtte

Dansk Dekommissionering (DD) vil gennem sin deltagelse i relevante netværk mellem operatører i OECD-, EURATOM- og ERDO-regi følge udviklingen i eventuelle alternativer til geologisk deponering af radioaktivt affald. DD har med Folketingets vedtagelse af beslutningsforslag B90/2018 fået udvidet sine opgaver til også at omfatte bidrag til den langsigtede løsning for affaldet.

Der vil fortsat ske sondering af eventuelle muligheder for at eksportere det langlivede affald bestående af bestrålet forsøgsbrændsel, som også går under betegnelsen det særlige affald. Udenrigsministeriet har ansvaret for denne opgave og vil rapportere til Uddannelses- og Forskningsministeriet. Af hensyn til Danmarks forhold til andre lande er sonderingerne fortrolige.

Kontaktforum Roskildes rolle blev gennemgået (bilag 2). Det første, "nationale" kontaktforum, der blev etableret i 2016, vil fortsætte. Der vil blive oprettet kontaktfora i hver af de to områder, som De Nationale Geologiske Undersøgelser for Danmark og Grønland (GEUS) senere i 2019 vil udpege som mest relevante for undersøgelser med henblik på lokalisering af et slutdepot. I tilknytning til undersøgelserne vil der blive udarbejdet en plan for kommunikation og inddragelse, som Kontaktforum Roskilde vil få mulighed for at kommentere.

Piet Jansen (PJ) nævnte borgermødet/åbent hus på DD den 18. juni 2018 og efterspurgte flere lignende aktiviteter i fremtiden. Ole Kastbjerg Nielsen (OKN) bekræftede, at DD vil følge op, bl.a. ved at etablere et besøgscenter i tilknytning til den nye opgraderede lagerfacilitet.

Niels Henrik Hooge (NHH) spurgte, om [det uvildige ekspertpanel](#) vil fortsætte? [Panelet blev nedsat i 2016 efter udpegning ved Det Frie Forskningsråd for at besvare henvendelser fra offentligheden om tekniske, juridiske og etiske forhold i sagen.] KBBS svarede, at panelets medlemmer har indvilget i at stå til rådighed i foreløbig 2019-2020.

Ole Steen Olsen (OSO) ønskede at vide, hvor på Risø-halvøen den nye lagerfacilitet skal placeres, herunder om der vil blive taget hensyn til påvirkningen af natur? OKN svarede, at placeringen vil ske efter kontakt til Bygningssstyrelsen (BYGST) og koordinering med andre brugere af arealerne (Danmarks Tekniske Universitet (DTU) og Aarhus Universitet (AU)) samt på grundlag af en sikkerhedsanalyse. Anlægget skal placeres på terræn i mindst kote 4, hvilket tilsiger en placering længere væk fra NATURA 2000-område i forhold til, hvor lagrene er placeret i dag.

Jeppe Trolle (JT) ønskede at vide, om der findes en beredskabsplan for DD, herunder i tilfælde af vandstandsstigning over 2,5 meter. OKN svarede, at der er et beredskab for lageret for lavaktivt affald, som skal kunne håndtere en højvandstand på 3,06 meter over dagligt vande. Til dette formål er der anskaffet watertubes [en midlertidig dæmning], som ligger klar i en container ved siden af lageret. DD foretager øvelser og fører kontrol med materiellet, se [dette link](#). De nukleare tilsynsmyndigheder har godkendt dette beredskab. For øvrige forhold omkring beredskab kan henvises til bestemmelserne i [Betingelser for Drift og Afvikling for Dansk Dekommissionering](#) udarbejdet af de nukleare tilsynsmyndigheder.

Styrelsen for Institutioner og
Uddannelsesstøtte

Tomas Breddam (TB) gav udtryk for, at der efter hans opfattelse havde manglet fokus på mennesker og miljø i forhold til den hidtidige proces, og at det var vigtigt at arbejde mere med tiltag, som kan skabe tryghed i lokalbefolkningen. OKN svarede, at der tidligere havde været et primært fokus på teknik og geologi, men at processen siden 2011 havde vist, at der skal arbejdes mere med kommunikation og inddragelse af lokalsamfund og lokale myndigheder i det videre arbejde med en langsigtet løsning. Dette er klart udtrykt i folketingsbeslutningen fra 2018 og bliver indarbejdet i de kommende planer for både det nye opgraderede lager på Risø og de kommende undersøgelser af potentielle slutdepotlokaliteter.

Marianne Kiærulff (MK) nævnte, at borgerne i Roskilde er bekymrede for, om aktiviteterne på Risø foregår sikkert nok. OKN oplyste, at der er et omfattende program til måling af DD's strålingspåvirkning af sine omgivelser, og at der sker løbende kontrol af driftssikkerheden. Flere oplysninger kan findes på [dette link](#).

Ad 4. Status på etablering af ny opgraderet lagerfacilitet

KBBS introducerede punktet på grundlag af bilag 3. Den nye opgraderede lagerfacilitet (NOL) skal placeres i terræn i mindst kote 4, så anlægget ikke bliver berørt af højvandstand i Roskilde Fjord. Desuden vil anlægget blive udrustet med klimastyring af hensyn til nedbringelse af korrosion af affaldstønder m.v. Anlægget opføres til ibrugtagning i 2023, eller om muligt tidligere. Dansk Dekommissionering er byggherre på sagen med bistand fra BYGST. På et møde senere i januar 2019 vil der blive aftalt en procesplan, herunder for udbud af rådgiveropgave og bygningsentreprise.

JT ønskede oplysning om sikringsperimeter og beredskabsplan for det nye lager samt beskyttelse af grundvandsinteresser. OKN svarede, at sikkerhedsperimeteren formentlig kan gøres mindre end i dag, da det nye anlæg bliver dimensioneret til at rumme alt affald på samme sted. Der er som led i det eksisterende beredskab foretaget beregninger af stråledoser ved forskellige typer hændelser, men disse beregninger vil blive revideret som følge af, at affaldet bliver placeret samlet på ét sted.

PJ spurgte til en tidsplan for håndteringen af malmoplager og tailings [finkornet restmateriale fra forsøgene med uranudvinding på Forskningscenter Risø i 1980'erne] og ønskede at se en mere detaljeret plan for etableringen af det nye lager. OKN og KBBS svarede, at det ligger fast, at NOL skal være etableret til ibrugtagning senest i 2023, hvor afviklingen af Risø-anlæggene er afsluttet. Desuden er udnyttelsen af kapaciteten i de nuværende lagre tæt på grænsen, så opgaven har højeste prioritet. En procesplan for etableringen af NOL vil blive fremlagt på førstkommende møde i Kontaktforum Roskilde.

NHH spurgte, om der skal ske en VVM-proces forud for etableringen af NOL. OKN svarede, at dette vil blive afklaret med Naturstyrelsen som ansvarlig myndighed. Eventuelt skal der foretages en høring af nabolande i regi af [Espoo-konventionen](#), men dette er ikke sikkert.

Ad 5. Status på påbud om fjernelse af malmoplager

KBBS indledte punktet med henvisning til Roskilde Kommunes Klima- og Miljøudvalgs beslutning den 4. december 2018 om at varsle påbud om fjernelse af malmoplageret på DD og oprensning af jorden senest 31. december 2022. Varslet om påbud vil indgå i planlægningen af NOL. Med folketingsbeslutningen fra 2018 er der givet hjemmel til at anlægge NOL med en kapacitet til også at kunne rumme malmoplageret.

OKN tilføjede om NOL, at malmen vil blive opbevaret under halvtag eller inde i selve bygningen med det formål at standse udvaskningen af miljøfremmede stoffer fra malmen i forbindelse med regnvejr. Indtil NOL kan tages i brug, vil malmen blive overdækket, og der vil fortsat ske overvågning af eventuel udsivning. Måleresultater viser forhøjede værdier af miljøfremmede stoffer i det terrænnære grundvand i nærheden af malmoplageret, mens [jordkvalitetskriteriet](#) kun er overskredet for så vidt angår fluorid. De forhøjede værdier indebærer ikke sundhedsfare for mennesker. Med hensyn til strålingsfare viser målinger foretaget af DTU Nutech ingen forhøjede værdier af uran eller thorium.

JT spurgte til behandlingen af det vand, der fremkommer ved afværgepumpning af grundvand. OKN svarede, at planen er at behandle vandet på DD's rensningsanlæg.

PJ spurgte til, hvordan påbuddet om "jernelse" af malmoplageret skulle forstås, hvis malmen fortsat var til stede på Risø-halvøen efter flytningen til NOL.

Kim Dahlstrøm (KD) præciserede, at der med fjernelse ikke menes bortskaffelse eller deponering, men flytning af malmoplageret til en position, som ikke giver anledning til forurening af jord og grundvand, og som bringer forureningen til ophør og gør det muligt at foretage oprensning af jorden under malmoplageret. OKN tilføjede, at endelig bortskaffelse eller deponering forudsætter, at malmen enten kan finde ny anvendelse, da det har status af råstof, eller kan anbringes i et slutdepot for NORM affald [NORM er en forkortelse for Naturligt Optrædende Radioaktivt Materiale, se mere nedenfor].

Styrelsen for Institutioner og
Uddannelsesstøtte

Ad 6. Status på sagen om NORM affald

KBBS indledte punktet med en kort beskrivelse af NORM affald, der bl.a. opstår ved råstofudvinding, afbrænding af kul på elværker, geotermiske undersøgelser og fremstilling af eksempelvis gødning og byggematerialer. Oplagring af NORM er affaldsejerens ansvar. Tilsyn med affaldsejerens håndtering af NORM foretages af Sundhedsstyrelsen med hensyn til strålebeskyttelse og af de kommunale miljømyndigheder med hensyn til VVM-proces og håndtering af miljøfremmede stoffer.

Affaldsejere kan ikke aflevere NORM til DD, som kun modtager affald fra brugere af radioaktive stoffer efter en aftale, der blev indgået mellem Sundhedsstyrelsen og daværende Atomenergikommisionens Forsøgsanlæg Risø i 1960'erne. Da NORM ikke stammer fra brug af radioaktive stoffer, er materialet ikke omfattet af denne aftale.

I Folketingets beslutning fra 2018 er NORM omtalt i forbindelse med etablering af et slutdepot for radioaktivt affald. Inden projektering af et slutdepot kan det besluttes, at depotet også skal modtage NORM. Der kan desuden tænkes andre løsninger for deponering af NORM end det slutdepot, der er omtalt i Folketingets beslutning. Indtil en deponeringsløsning kan anvises, sker oplagringen af NORM hos den enkelte affaldsejer som hidtil.

Styrelsen for Institutioner og
Uddannelsesstøtte

Ad 7. Forslag til mødeplan for 2019

Følgende mødeplan blev aftalt for 2019:

- Mandag den 8. april 2019 kl. 16.00-18.00
- Mandag den 19. august 2019 kl. 16.00-18.00
- Mandag den 11. november 2019 kl. 16.00-18.00.

Ad 8. Evt.

Lene Elmegaard (LE) gjorde opmærksom på DD's nye hjemmeside, se [dette link](#).

NHH foreslog, at Kontaktforum Roskilde orienterede sig om muligheden af et fælleseuropæisk samarbejde om håndtering af radioaktivt affald og nævnte, at Gerhard Schmidt fra Tyskland (tidl. *Öko-Institut*) kunne inviteres til at give oplæg om mulige fælles løsninger. KBBS nævnte, at Schmidt kan inviteres i regi af det nationale kontaktforum, med invitation til Kontaktforum Roskildes medlemmer om at deltage.

NHH spurgte til Udenrigsministeriets fortsatte sondering af muligheder for eksport af det særlige affald til udlandet. KBBS svarede, at Uddannelses- og Forskningsministeriet følger sagen og er i løbende kontakt med Udenrigsministeriet. Sagen er imidlertid vanskelig, da både retlige, tekniske og politiske faktorer skal gå op i en højere enhed, inden det særlige affald kan deponeres i udlandet.

PJ spurgte, om det var en tilstrækkelig foranstaltning at flytte malmoplaget til en ny placering på Risø. KD svarede, at en flytning af malmen skal være fagligt begrundet og demonstrere efterlevelse af kommunens krav. DD's tiltag i relation til kommunens varsel om påbud viser, at der er taget hensyn til kravene. Den nye placering i NOL vil standse forureningen og muliggøre oprensning af jord på den hidtidige placering.

KBBS henledte opmærksomheden på, at der kan findes information om sagen på Uddannelses- og Forskningsministeriets hjemmeside på dette opslag:
<https://ufm.dk/aktuelt/temaer/deponering-af-radioaktivt-affald-i-dk>.

**Styrelsen for Institutioner og
Uddannelsesstøtte**